

Stanovisko ČMKOS k návrhům zákonů k provedení důchodové reformy

ČMKOS zasílá v rámci připomínkového řízení zahájeného dne 14. prosince 2020 k návrhu

- zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony,

následující stanovisko:

A. ČMKOS považuje důchodovou reformu za důležité téma současnosti, které vyžaduje vzhledem k dlouhodobým zásadním sociálním i ekonomickým dopadům společenský konsensus založený na co nejširším uznání opodstatněnosti a spravedlnosti navrhovaných reformních opatření rozhodujícími politickými aktéry. Proto se ČMKOS zapojila spolu se zástupci politických stran, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva financí, sociálních partnerů, odborné a občanské veřejnosti aktivně do činnosti Komise pro spravedlivé důchody, v jejímž rámci byla v uplynulých letech diskutována zásadní témata související se zajištěním sociálně přiměřených a dlouhodobě finančně udržitelných důchodů pro současné i budoucí generace, včetně návrhů, které jsou obsaženy v předložených návrzích zákonů.

Za zásadní problém předloženého souboru zákonů k provedení důchodové reformy podle názoru ČMKOS je, že se nezabývá příjmovou stranou systému důchodového pojištění. **U předložených návrhů tak chybí ukotvení, které návrhy obsažené v překládaných zákonech prováže s aktuální situací státního rozpočtu, resp. s ekonomickou realitou.** Tato výhrada je o to vážnější nejen vzhledem k aktuální koronavirové krizi a jí doprovázející krizi ekonomické, ale též vzhledem k přijímaným opatřením státu, zvláště v daňové oblasti. **Tato přijatá opatření, zejména zvláště zrušení superhrubé mzdy, zavedení stravovacího paušálu ale i další výrazné daňové změny zásadním způsobem ovlivní stav a vývoj veřejných financí a v tím samozřejmě i možnost přijmout naznačený směr důchodové reformy.** Bez vyjasnění postavení a vývoje důchodového systému v rámci nového uspořádání veřejných financí fakticky nelze dost dobře a zodpovědně o žádné důchodové reformě

rozhodnout. **V této souvislosti ČMKOS požaduje, aby do důvodové zprávy byla doplněna pasáž o finančních dopadech zrušení superhrubé mzdy ve vztahu k možnostem financování nákladů důchodové reformy.**

B. ČMKOS dlouhodobě usiluje o odstraňování genderových rozdílů v odměňování a v důchodech. Oceňuje, že součástí nově navrhovaných právních úprav v oblasti důchodového pojištění je návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zaveden nový institut zvýšení zásluhové části starobního důchodu za vychované děti, jehož účelem je posílit důchodové nároky osob, které v průběhu svojí pracovní kariéry zajišťovaly výchovu dětí, který v navrhované podobě umožní výrazně snížit nespravedlivé rozdíly mezi muži a ženami.

Proto ČMKOS uvedený návrh zákona podporuje a neuplatňuje k němu žádné připomínky; věří s ohledem na dosavadní diskuse a vyjádření představitelů politických stran zastoupených v Parlamentu ČR i sociálních partnerů k této problematice, že v rámci stávajícího volebního období existuje reálná možnost úspěšného dokončení legislativního procesu tohoto zákona.

C. ČMKOS v celém období od počátku 90. let minulého století usiluje o zavedení možnosti dřívějšího odchodu do starobního důchodu pro osoby vykonávající práce v náročných profesích (zařazených do 3. a 4. kategorie rizika), kteří nejsou schopni, zejména z důvodu dlouhodobého výkonu náročných prací majících významný vliv na jejich zdravotní stav a pracovní schopnost, již vykonávat dosavadní pracovní činnost až do dosažení důchodového věku a s ohledem na fyzické opotřebení není možná nebo účelná jejich další rekvalifikace. Proto velmi oceňuje jako velmi vstřícný krok, že navrhovaná právní úprava, obsažená v návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, umožní předcházet vynucenému odchodu uvedených zaměstnanců do předčasného starobního důchodu s trvale krácenou výší starobního důchodu, k němuž dnes u této skupiny zaměstnanců často dochází.

Proto ČMKOS uvedený návrh zákona podporuje a neuplatňuje k němu žádné připomínky; přivítala by, aby její účinnost nastala co nejdříve, nikoliv až od 1.1.2024. ČMKOS věří s ohledem na dosavadní diskuse a vyjádření představitelů politických stran zastoupených v Parlamentu ČR i sociálních partnerů k této problematice, že v rámci stávajícího volebního období existuje reálná možnost úspěšného dokončení legislativního procesu tohoto zákona. Současně bude usilovat, aby k zařazování prací do jednotlivých kategorií rizik a ke změnám tohoto zařazení docházelo v režimu spolurozhodování zaměstnavatele s odborovou organizací.

D. **Pokud jde o návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, který obsahuje zejména zásadní systémové a parametrické změny týkající se podmínek nároku a výpočtu starobního důchodu,** je si ČMKOS vědoma, že při jednáních Komise pro spravedlivé důchody bylo dosaženo shody v tom, aby se tyto změny podrobně rozpracovaly a aby se analyzovaly co možná nejúplněji jejich sociální i ekonomické důsledky, nikoliv již v tom, aby důchodová reforma byla v rámci tohoto volebního období realizována na základě koncepce počítající se zavedením nultého a prvního pilíře v rámci průběžného důchodového pojištění tak, jak je obsažena v předloženém návrhu uvedeného zákona.

Z veřejných vystoupení představitelů stran vládní koalice přitom vyplývá, že tuto koncepci důchodové reformy podporuje ČSSD, zatímco Hnutí ANO ji odmítá. Zástupci opozičních stran, kteří se účastnili jednání Komise pro spravedlivé důchody podmiňovali svůj případný souhlas s navrhovanými úpravami provázáním těchto změn s analýzami a návrhy týkajícími se financování důchodového systému a zajištění jeho dlouhodobé finanční udržitelnosti.

Tyto otázky byly důležité i pro sociální partnery, vzhledem k tomu, že **důchodové pojištění je dnes financováno v převážné míře z pojistného odváděného zaměstnanci a zaměstnavateli a růst výdajů na důchody** tak nepochybně povede k nastolování požadavků na zvýšení jimi placeného pojistného, popřípadě na urychlení a prodloužení procesu zvyšování důchodového věku vzhledem k tomu, že alternativní řešení spočívající v zapojení jiných rozpočtových příjmů ke krytí vyšších výdajů na důchody, které budou důsledkem navrhovaných změn, se nenavrhují.

Uvedené skutečnosti, spolu s velmi krátkou dobou, která je k dispozici pro dokončení legislativního procesu předložených návrhů zákonů v rámci tohoto volebního období, podle názoru ČMKOS schválení předložených návrhů zákonů v plném rozsahu neumožní, zejména pokud jde o návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na rozsah, povahu a dopady v něm obsažených systémových i parametrických změn.

Zejména je třeba vzít v úvahu skutečnost, že v rámci diskusí probíhajících na půdě Komise pro spravedlivé důchody bylo zavedení nultého a prvního pilíře důchodového systému spojováno se zásadní změnou v oblasti daní a pojistného, která spočívala v tom, že nultý pilíř

v podobě solidární složky starobního důchodu (tj. rovného důchodu) měl být financován z daní v rámci celospolečenské solidarity a zásluhová složka starobního důchodu z pojistného. To by současně umožnilo výrazně snížit dnešní, často kritizované „vysoké zdanění práce“, pokud by v rámci nutně souběžně provedených změn v rámci daňové reformy byly určeny pro financování nultého pilíře jiné příjmy státního rozpočtu. K tomu však nedochází.

Bez této změny financování, která představuje za současné situace, kdy je, a i po několik následujících let zřejmě bude státní rozpočet v hlubokém deficitu v řádek stovek mld. Kč, mimořádně složitý úkol, postrádá vytvoření nultého a prvního pilíře svůj smysl. Většinu dílčích cílů, k jejichž naplnění předložený návrh směřuje, lze přitom realizovat při zachování stávající architektury českého průběžného důchodového systému, a často i výrazně jednodušším způsobem, než jaký je navrhován (např. zrušení první redukční hranice u zásluhové složky starobního důchodu, zvýšení základní výměry důchodu apod.), bez zavádění rozdílného pojetí složek důchodů pro různé druhy důchodů, které zvyšují nesrozumitelnost dávkové formule pro pojištěnce i vedou i ke složitější valorizaci důchodů, navíc s výhodou, že plátcí důchodů by nemuseli provádět příliš rozsáhlé úpravy svých systémů, které si vyžádá navrhovaná právní úprava.

ČMKOS proto navrhuje z uvedených důvodů odložit projednání tohoto návrhu zákona na dobu po volbách do Poslanecké sněmovny.

E. Podrobněji k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů:

1. ČMKOS je názoru, že předkládaným návrhem zákona se nenaplní proklamovaný záměr předkladatele, aby došlo k optimálnímu a paralelnímu posílení tří klíčových aspektů, a to spravedlnosti, srozumitelnosti a udržitelnosti důchodového systému. Jen těžko budou zaměstnanci, kteří český důchodový systém ve významné míře odvodily ze svých mezd převážně financují, nový systém považovat

- za spravedlivý, jestliže po celý život pracovali a odváděli nemalé pojistné, a nová úprava jim zajistí prakticky jen stejnou výši důchodu jako dosud, ale jen v případě, že se snížená výše zásluhové části jejich starobního důchodu nově zvýší o pevnou částku za každý celý rok doby pojištění nad 35 let, zatímco např. osobám, které odpracovaly jen 25 roků zaměstnání a odváděly v této době pojistné jen ve zcela minimální výši, a po zbývající část života se pohybovaly v šedé ekonomice, se jejich důchod zvýší o tisíce Kč měsíčně, popř. i na více než dvojnásobek proti současné právní úpravě,

- **za srozumitelný**, jestliže pro starobní důchody bude zavedena, ačkoliv to není nezbytné, solidární část a zásluhová část důchodu a u ostatních důchodů zůstane zachována základní výměra a procentní výměra, (z věcného hlediska tato formulační změna kromě komplikace právní úpravy nic nepřináší), což znepráhlední jak dávkovou formuli, tak valorizaci důchodů, i když zvýšení základní výměry do jakékoliv výše lze provést i bez této změny. Rovněž nová definice osobního výpočtového základu pro nultý a první pilíř je tak složitá a pro běžného pojištěnce nesrozumitelná, že si její správnost nekontroluje skoro nikdo, a navíc se díky všem parametrům bude v čase měnit – není tedy ani pravdou, že člověk bude v průběhu života lépe než dnes vědět, jak velký důchod bude mít v budoucnosti,
- **za udržitelný**, jestliže saldo ročních příjmů z pojistného na důchodové pojištění a výdajů na důchody, jak ukazuje graf č. 3 v důvodové zprávě návrhu zákona se oproti současnému stavu bude dlouhodobě prohlubovat nad úroveň současného dlouhodobého salda, které je předmětem kritiky požadující přijetí takových reformních opatření, která by toto saldo odstranila. **ČMKOS v této souvislosti požaduje, aby byl předkladatelem zpracován pro lepší pochopení finančních dopadů navrhované důchodové reformy komplexní souhrn dopadů všech tří předložených návrhů zákonů.**

2. Nastavení podmínek důchodového systému významně ovlivňuje chování jeho účastníků – pojištěnců. Vážným problémem současného stavu, jak z hlediska spravedlnosti, tak dlouhodobé udržitelnosti je, že právní úprava umožňuje, aby si OSVČ vyměřovací základ pro pojistné na sociální zabezpečení za příslušný kalendářní rok stanovila sama, byť v určitých mezích. **Důsledkem tohoto přístupu je, že OSVČ ve svém chování většinově upřednostňují okamžitou spotřebu před pozdějším důchodovým nárokem**, když odvádějí na důchodové pojištění skokově méně než zaměstnanci ze srovnatelných příjmů, a jejich dnešní nízké důchody jsou financovány ve významné míře z pojistného odvedeného z mezd zaměstnanců. **Návrh zákona na jedné straně správně, byť stále nedostatečně, zvyšuje od roku 2023 vyměřovací základ OSVČ z 50 % na 75 % jejich daňového základu**, na druhé straně potvrzuje, že „morální hazard“ OSVČ spoléhajících dnes na to, že je stát ve stáří nenechá na holičkách, se jim vyplatí, pokud stát již od 1. ledna 2022 skokově zvýší jejich důchody (viz příklad na straně 13 důvodové zprávy) cca o 50 % z částky 8 077 Kč na 12 136 Kč měsíčně. V realitě české politiky si lze za současné situace, kdy jsou OSVČ vnímány jako jedna z největších ekonomických obětí koronavirové krize, snadno představit, že tato pro OSVČ mimořádně příznivá úprava výše důchodu nakonec projde, zatímco pozdější zvýšení jejich pojistného nikoliv s argumentací, že se OSVČ nacházejí v mimořádně nepříznivé ekonomické situaci způsobené koronavirovou krizí. **Mají-li být tyto změny provedeny, požaduje ČMKOS, aby byly provedeny ke stejnému datu účinnosti, jinak se výrazně prohloubí jedna z největších nespravedlností současného důchodového systému, spočívající v nerovném pojmání solidarity různých pracujících osob při jeho financování v neprospěch zaměstnanců.**

3. Riziko spekulace v podobě možné optimalizace odvodů pojistného ze strany pojištěnců na účet státu je podle názoru ČMKOS důležité brát v úvahu při navrhování jakýchkoliv změn v důchodovém systému, aby byla možnost spekulativního jednání omezena na minimum. Že si je předkladatel rizika spekulace ze strany pojištěnců vědom, o tom svědčí text důvodové zprávy na str. 21: „...může vzniknout pochybnost, zda zavedení tzv. nultého pilíře, tedy výrazného posílení solidární složky starobního důchodu ve srovnání s dosavadním stavem, koresponduje s právem na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří, či zda je v tomto aspektu princip přiměřenosti narušen. V důsledku tohoto opatření totiž mohou a nepochybně budou v praxi nastávat situace, kdy jedinec, který vědomě a cíleně po dobu svého aktivního života odváděl do systému základního důchodového pojištění co nejnižší pojistné (čehož výsledkem by podle dosavadní úpravy byl velmi nízký starobní důchod), bude za účinnosti nové úpravy čerpat výhodu spočívající v nároku na přiznání solidární části ve výši 30 % obecné průměrné mzdy, tj. ve výši, která není adekvátní jeho předchozím příspěvkům do systému. Tento efekt bude ještě více patrný u pojištěnců, jimž bude nízký starobní důchod přiznán za účinnosti dosavadní právní úpravy a k datu splatnosti v prvním kalendářním měsíci účinnosti nové právní úpravy získají nárok na tzv. dorovnání do nultého pilíře, čímž dojde ex lege ke skokovému navýšení jejich důchodu.“

ČMKOS zdůrazňuje, že nízký důchod není nutně vždy důchodem nespravedlivým. Je nedostatkem předloženého návrhu zákona, že nevěnuje problematice nízkého důchodu jinou pozornost než hodnocení, že takový důchod je nedůstojný či nespravedlivý. **Považujeme za potřebné identifikovat jednotlivé skupiny poživatelů nízkých důchodů, analyzovat příčiny jejich nízkých důchodů a uvést i benefit ratio ve vztahu k jejich pracovním příjmům** a odvedenému pojistnému a požadujeme tyto informace uvést v důvodové zprávě k předloženému návrhu zákona spolu s porovnáním obdobných údajů poživatelů průměrných a nadprůměrných důchodů (s dopady na různé skupiny příjmově typizovaných jedinců úspěšně pracovala již tzv. první Bezděkova důchodová komise).

Pro úplnost je třeba dodat, že **ke spekulativnímu jednání pojištěnců týkajícímu se pojistného, délky a formy jejich zaměstnání předložený návrh zákona motivuje i některými dalšími navrhovanými změnami,** zejména zkrácením potřebné doby pojištění z 35 let na 25 let pro nárok na starobní důchod a novým způsobem stanovení osobního vyměřovacího základu, jehož výši budou nově ovlivňovat pouze skutečně dosažené příjmy v rozhodném období, když tzv. prázdná období bez skutečných příjmů nebudou nově hrát již žádnou roli. Jinými slovy, existence ani velmi dlouhých nepojištěných období v průběhu života nerozmělní výdělkový průměr pojištěnce – v důsledku toho bude důchod pojištěnce výrazně vyšší než dosud a motivace k vyhýbání se výkonu pojištěného zaměstnání v průběhu aktivního života se velmi zvýší!

Výrazně více pojištěnců než dnes, se v situaci, kdy se snižuje podíl zásluhové složky důchodu, bude orientovat spíše jen na získání minimálního starobního důchodu ve výši

solidární části a jejich pojistné bude za významnou část jejich života v systému chybět.

Ekonomické dopady takového chování ponesou přitom za současného systému financování důchodového pojištění zejména zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou. ČMKOS s tímto řešením nesouhlasí, podporuje ponechání vazby výše důchodu na dlouhodobé placení pojistného, která je současně důležitým předpokladem pro dlouhodobou finanční udržitelnost důchodového systému.

ČMKOS nesouhlasí s tím, aby důchody těch, kteří se nechovali solidárně při placení pojistného na důchodové pojištění, byly hrazeny těmi, kteří systém důchodového pojištění solidárně v průběhu celého svého života financovali.

Ačkoliv se může zdát požadavek potřebné doby pojištění v délce 35 let, popř. 30 příspěvkových let v platné právní úpravě přísný, je třeba vzít v úvahu, že odpovídá článku 29 odst. 1 písm. a) Evropského zákoníku sociálního zabezpečení, a že na splnění uvedené podmínky má pojištěnec k dispozici téměř 50 let svého aktivního života, které může věnovat práci v legálním zaměstnání zakládajícím právo na důchodové pojištění.

Předkladatel si je ostatně vědom skutečnosti, že s účinností od 1. 1. 2015 došlo zákonem č. 267/2014 Sb., k zavedení nové podmínky pro vznik nároku na starobní důchod při získání kratší než standardní (obecné) doby pojištění, která zajišťuje, že nárok na starobní důchod vznikne i pojištěnci, který po 31.12.2009 dosáhl věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený pro muže stejného data narození, a získal aspoň 15 let doby pojištění s tím, že do doby pojištění se v tomto případě nezapočítávají tzv. náhradní doby pojištění.

Je na místě připomenout rovněž, že **v praxi u naprosté většiny žadatelů o starobní důchod nečiní naplnění podmínky 35 let doby pojištění či 30 let příspěvkové doby problém.** Pokud se předkladatel při odůvodňování navržené úpravy dovolává odůvodnění v bodě 63 **nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07** publikovaného pod č. 135/2010 Sb., ČMKOS upozorňuje, že uvedený nálezh **obsahuje, pokud jde o přiměřenost důchodů ve vztahu k době pojištění a zaplacenému pojistnému i další zajímavé závěry, které svědčí spíše postoji ČMKOS ke změnám v předkládaném návrhu zákona, např. v následujících bodech:**

47. Systém s vysokou příjmovou solidaritou (tedy typicky dávkově definovaný systém) má představovat nástroj zmenšování chudoby post-produktivních generací, avšak nadměrná příjmová solidarita vytváří bariéry v důchodovém systému. Pojistné je vnímáno spíše jako daň, snižuje se tudíž motivace platit do systému, což v konečném důsledku podporuje šedou ekonomiku.

54. Solidarita má své hranice. Nemůže mít natolik vychýlenou podobu, aby ji ti, které postihuje, pocítovali jako nepřiměřenou, neproporcionální, nebo dokonce nespravedlivou a odňali jí svůj tichý souhlas.

56. Při realizaci uvedené ochranné a přerozdělovací funkce sociální politiky by však zákonodárce při konstrukci důchodového systému, respektive při konstrukci výpočtu důchodových dávek neměl potlačovat další esenciální funkce sociální politiky, tedy ani funkci stimulační, která by měla žádoucím způsobem ovlivňovat ekonomické chování pojištěnců a ve svém důsledku vést ke zvyšování celkových příjmů daného systému.

59. I při respektování odlišností komerčního a veřejného pojištění, u kterého není možno vycházet z principu čisté ekvivalence (výše plnění plně reflektuje výši pojistného), musí relace mezi výší odvedeného pojistného a výší přiznaného důchodu odrážet i pro jednotlivé účastníky jistou míru přiměřenosti, aby došlo k ústavně konformnímu naplnění čl. 30 odst. 1 Listiny.

4. ČMKOS požaduje v souvislosti s navrhovanou změnou pravidel pro valorizaci starobních důchodů, kdy se má nově solidární složka (základní výměra) důchodu zvyšovat výlučně v závislosti na růstu průměrné mzdy a zásluhová složka (procentní výměra) důchodu výlučně v závislosti na růstu cen a současně má být zrušena možnost mimořádného zvýšení důchodů, **doplnit do důvodové zprávy porovnání dopadů staré a nové právní úpravy valorizace důchodů na současné i budoucí poživatele důchodů při různých trendech vývoje inflace a mezd pro jednotlivé profese (příjmové skupiny)**. Česká republika, obdobně jako EU, vstupuje do ekonomicky velmi nejistého období, kdy lze mj. jen obtížně předvídat vývoj mezd a cen v delší perspektivě. V České republice je třeba brát navíc v úvahu skutečnost, že změny v daňové oblasti, provedené s účinností od 1. ledna 2021, s nimiž ČMKOS nesouhlasila, zejména zrušení superhrubé mzdy a zavedení stravovacího paušálu, povedou v praxi ke zvyšování části čistého příjmu zaměstnanců prostřednictvím dopadů uvedených daňových změn, na úkor růstu hrubé mzdy, a to nepochybně povede k určitému zpomalení růstu hrubých mezd, který nebude takový, jaký by bylo možné očekávat, pokud by uvedené změny v oblasti daní nenastaly.

Valorizace důchodů, která bude podle navrhovaného zákona vázána v rozhodující míře (solidární složka či základní výměra důchodu) právě na růst hrubé mzdy, tuto skutečnost nezohlední. Výrazný růst zadlužení v České republice činí rovněž nepředvídatelným odhad vývoje inflace. **Za těchto okolností může mít podle názoru ČMKOS stávající mechanismus valorizace důchodů v současné době lepší předpoklady pro zajištění ochrany poživatelů důchodů před snížením reálné hodnoty jejich důchodů.**

Konečně je třeba v této souvislosti vzít v úvahu skutečnost, že **navrhovaná úprava zásadním způsobem zavedením solidární a zásluhové složky starobního důchodu přehodnocuje míru zásluh u již nabytých důchodových nároků (tj. u vyplácených důchodů)** tak, aby u nich bylo možné jednotně s nově vyměřovanými nároky do budoucna provádět zvyšování důchodů. **Nemusí proto platit tvrzení předkladatele, že navrhovanou změnou důchodové architektury nedojde k poškození stávajících důchodců.** S ohledem na nový způsob valorizace důchodů může být v současné ekonomické situaci výše již dnes

vyplácených důchodů s jistou mírou pravděpodobnosti po zvýšeních důchodů v letech 2022 a později i nižší než za stávající právní úpravy. **ČMKOS proto požaduje doplnit do důvodové zprávy porovnání výše důchodů po těchto valorizacích podle staré a nové právní úpravy valorizace pro různé výše dnes vyplácených důchodů u nichž se přeměna na solidární a zásluhovou složku důchodu projeví odlišně**, tak, aby bylo možné ověřit správnost tvrzení předkladatele. Samozřejmě v této souvislosti **je třeba prověřit i ústavnost takové změny s ohledem na zásadu ochrany nabytých práv**. Touto otázkou se důvodová zpráva nezabývá. ČMKOS proto požaduje ji v tomto smyslu doplnit.

F. Má-li být vládní důchodová reforma komplexní, neměla by podle názoru ČMKOS postrádat návrh změn doplňkového penzijního spoření tak, aby došlo k propojení výhod veřejného průběžně financovaného důchodového pojištění s dávkově definovaným výpočtem výše důchodu, které v sobě obsahuje potřebnou míru solidarity a reaguje tak především na potřebu silnější ochrany příjmově slabších skupin, s možnostmi soukromého penzijního spoření s příspěvkově definovaným (ekvivalentním) výpočtem doplňkové penze, které vytváří prostor pro výrazné zvýšení důchodových příjmů (vyšší zásluhovost), především pro střední a vyšší příjmové skupiny zaměstnanců.